

توندوتیژی دژ به ژنان توندوتیژی دژ به به شهر

گوروی کومه لایه تی، رایعه ی موه حید: ئیعتما
وه رگییر: عوسمان رحمانی

میژوو و ئه ده بیاتمان پره له ووته ی به نرخ! و داستانی راسته قینه و ئه فسانه یی له
ژیانی ژنانی فیداکار که به سه رهاتیان په ند و درکینه ر، خوږاگری و ته حه مول،
له سه رخوی و بیده نگیه به رانبه ر به سه ختیه کان.

له ته واوی چیرۆکه کان دا که شه وه دریژه کانی زستانیان پر ده کرده وه، بریتی بوون
له چیرۆکی ته حه مول و خوږاگری به رانبه ر به سه ختیه کان و ئه مه ش ته نیا بو
کیژوله کان ده گیردرايه وه تا بیکه نه ئاوینه ی گوئی یان و بنه نمونه ی سبه ی روژیان له
ناو قاره مانانی خاموش و بیده نگ دا. له ناو چیرۆکه کان دا له ژن سیمایه کی میهره بان
و فریشته ئاسا دروست ده که ن که هیچکاتیک له بیری خوی دا نه بی. به فیدا کردنی
خوی، خوږشبه ختی که سانی تر دابین ده کا و به خوږاگری یه کی شایسته له ئاکام دا
به سه ر دیوی بیهره حم دا زال ده بی و به مه زلومیه تی خوی ره حم ده خاته وه دلیان و
ئه وکات ژیانیکی باش ده ست پیده کا! چیرۆکی شازاده یه ک که به ده ست جادووگه ریگ
ته له سم کراوه و مه رگی شکانی ته له سمه که ئه وه بوو که ژنیک ئاماده بیت ۴۰ شه و
و روژ به بی ئه وه یکه چاو بترووکی نی له سه ر سه ری شازاده به بیداری دانیشی و
درکه کانی له شی ده ر بینی و به پیی چیرۆکی به ناوبانگی شه هرزاد چیرۆک بیژ به
گیرانه وه ی شتی ده ستکرد، شه هریاری خوین مژ ره حمین بکا و دیسانه که ژیانیکی
خوش ده ست پی بکا. وه ک بلیی خوږشه ویستی هه میشه درکه کان ده کا به گول و ئه م
به لینییه ی به گول بوونی درک ده بی به ژنان بیته دی. ئه م چیرۆک و داستانه، به
ریکه وت دانه ریژراون، به لکوو نیشانده ری بوونی قه واره یه کی به هیز و یه کگرتوویه که
بو ئامانجیکی تاییه تی، میژووی ژنان و کولتور و ره وشتی کومه لایه تی په سه ندی بو

ژنان دارشتووه و پیکي هیناوه و وه ها بیده نگ به سهر روح و جسمی ژنان دا حکومتی کردووه. له میژه ژنان له خوین نه پرسپوه که ته م حوکم و باوه ره ده ستکردانه له کوپوه و چلون، هاتوون و په سه ند کراون و وه ک ته ساسیکی حاشا هه لنه گر، به سه ریان دا حکومتی کردووه، ره خنه ی کردوته ناو بیر و باوه ری ژنان و له خودی ژنان وه ک سه ربازانیکی گیان له سه رده ست بو به رده وام بوونی حکومتی موتله قی خوین که لکیان وه رگرتووه. نه ریته کونه کان و کولتووری زال ته نیا په یامیکی هه یه بو ژنان، ته ویش ریگای خوشبه ختی ژنان به نیوان مه ینه ت و ره نج و ته حه مول کردنی توندوتیژیه کان دا تیده په ری. شایسته یی ژن بو گه یشتن به خوشبه ختی، ده بیی به تیپه ر کردنی حه وت خوانی توندوتیژی و سووکایه تی هه لسه نگیدری و له پشتی ته واوی به لینیه کانی خوشبه ختی بو ژنان، ته زمونه کان و سه ختیبه له تاقه ت به ده ره کان پیش بینی کراوه و به ریوه ده چی. هه روه ها وای نیشان ده دن که ته گه ر ژنیک خوازیاری خوشبه ختیبه ده بی چاوه ری بی، بسوتی و بسازی تا به مه به ست بگا.

له سایه ی ته م کولتووره به هیزه پیاوسالاره دا، خودی ژنانیش باوه ریان کردووه و به ته واوی قه بوولیان کردووه که به بی ته حه مولی سه ختیبه ناعادلانه کان، نابی ته نانه ت چاوه ری خوشبه ختی و ئاسووده یی بن. خوشبه ختی خه لاتیکی به لین دراوه که به رانبه ر به بیده نگی و سه بر و تاقه ت به رانبه ر به سته مه کان دراوه به ژنان. که وایه شایسته ترین ره فتار، ته حه مول و بیده نگی یه و نه ک ته نانه ت ته حه مول و ناره زایه تی! به دواي راگه یاندنی ته م حوکمه هه تا هه تایی یه بو ژنان، پی یان داگرتووه که ته ساسی ترین پیوه ر بو ژنی شایسته بوون، بی ده نگ بوون به رانبه ر به پیشیلکردن و به تالان بردنی بیره همانه ی ژنیانیه و ته م په ند و ئاموژگاری یانه له زمانی هه ر دایکیکه وه به گوپی هه ر کچیک دا دراوه و له له حزه له حزه ی ژنیانی ژنان دا جی خرا که پیاو، پیاوه و ژن ، ژن و جیاوازیه ده ستکرده کانی بالاده ستی پیاوانیان وه بیر ده هینایه وه و ژنانیان ئاگادار ده کرده وه که نابی جه ساره تی تیپه راندنی سنووری پیاوانیان هه بی.

به رده وام دایکان کچانیان بو سه بر و دان به خودا گرتن بانگهیشت کردووه و

ده يکهن به هیوای داهاتوویه کی خوش، له حالیک دا که خوځان له میږه به م راستیه که یشتوون که له نیوان ټاگر و توندوتیژی و خوځان دا هیچکاتیک گولیک نارویت. ته که ر ټاگر بوو به گولزار ته نیا جاریک بوو. ته ویش ته فسانه ی ئیبراهیم بوو و له سایه ی هه ر ته م کولتووره دایه که ته نانه ت له دنیای نوی دا توندوتیژی له شیوه و شیوازی جوړاوجوړ دا پیناسه ده کری. ته نانه ت ته حه مولی توندوتیژیش به تایبه تمه ندیه کی وه لا نراو ده ژمیږدری. ژنانی ئیمه توندوتیژی له لایان پیاوړه وه به به شیک له ژیان سروشتی خوځان زانیووه و خوځان پابه ند به قه بوول کردنی و ته حه مولی ده که ن. به داخه وه ئیمه کولتووریکی به هیزمان بو گه شه و بره و پیدانی تایبه تمه ندی «ته حه مول» له پیشینیان به ئیرس بردووه و به هو ی هه ر ته م ته حه موله وه یه که ته گه ر دوینی، لیدان و سووکایه تی و ټازاردانی ژنان، به توندوتیژی بڼه ماله و ماله وه به حساب ده هات ته مرو تا قه تل و کوشتن چوه ته پیش! دیسانه که له سایه ی هه ر ته م کولتووره دایه که ته نانه ت له و کاتانه ی دا که قانون پشتیوانی له ژنانی توندوتیژی دیتوو ده کا زورینه ی ژنان ټاماده نین ناره زایه تی ده ربیرن و یان ناویرن ده ری بیرن! چونکه قیرمانیان کردووه که ناره زایه تی ده ربیرن، ته واوی حورمه ت و نه جابه تی ژن ده باته ژیر پرسیار و سووک ده بی.

توندوتیژی دژ به ژنان به دريژایی میژوو به شیوه ی جوړاوجوړ بووه و شیوازی توندوتیژیش پیوه ندی به ئاستی خوځینه واری، داهات، کولتوور، نه ریته کان، ری وره سم و ره گه ز و قه ومیه ت، ئیعتیاد، نه خوشیه ده روونیه کان و هوکاری دیکه وه هه یه. له هه لسه نگانندی توندوتیژی دا ټامازه به توندوتیژی ټاشکرا به رانبه ر به شاراوه، تاک به رانبه ر به قه واره یی، فیزیکی به رانبه ر به توندوتیژی ده روونی و توندوتیژی ټامانجدار به رانبه ر به توندوتیژی بی ټامانج ده کری.

له کومه لگای ئیمه دا، به داخه وه هیچ جوړه به رگرتنیکي قانونی و کولتووری بو توندوتیژی دژ به ژنان به شیوه ی جیددی له ټارادا نیه و توندوتیژی دژ به ژنان له په ره سه ندن دایه. هوکاری یه که م، کومه لگا پیاو سالاره که به شیوه ی جوړاوجوړ پیاوړ خوځان به حه قدار ده زانن بو ته نجامدانی توندوتیژی دژ به ژنان و هوکاری دووه م و

سه خت تر کردنه وه ی توندوتیژی، گیروگرفتی ئابووری و کومه لایه تی خه لکه. گیروگرفتی چاره سه ر نه کراو نیگه رانی و ترس خو لقیینه ر و ته واوی خه لکانی پیوه ندیدار له م کیشه یه دا تووشی شله ژان و سه رگه ردانی و ئالۆزی ده روونی ده کا. ژنان هه رچه نده له م گیروگرفته گشتیه دا شه ریکن به لام به پیی هه لومه رج و په روه رده ی خو یان، ناره حه تیه کان و که مبووده کان سه رکوت ده که ن. به لام پیاوان به شیوه ی سروشتی و به گویره ی ره وتی راهینراو، گوشاره سه پیندراوه کان له کومه لگا دا، به به کارهینانی زور و توندوتیژی دژ به ژنان، به رهه م دینه وه و ته واوی هاواره کان به سه ر ژنانی خو یان دا هه لده ریژن و لییره دا ژنان زولم و سته می دوولایه نه یان له سه ره.

پیاوان زوربه ی کاته کان دژکرده وه ی بیزاری، ماندوو یه تی، داماوی و ناسزای خو یان له بری دژ به ریشه ی ناکامیه کان ده ربیرن، به سه ر لاوازه کانی ده وروبه ریان و به تایبه تی هاوسه رانی خو یان دا هه لده ریژن. چونکه تووانای به ره وروو بوونه وه ی راسته وخو یان به رانبه ر به زور و ده سه لات و که سانی بالاده ست و حاکم له کومه ل دا نیه. به م شیوه یه ته واوی ئه و ژنانه ی که به جوریک له گه ل توندوتیژی به ره وروون تووشی خه موکی، لاوازی هه ست و هه لسووران، دوودلی، به دبینی، نه خو شی سایکو سوماتیک، هیستریک و ئالۆزی ده روونی ده بن. به هه مان شیوه ئه وانیش به نوبه ی خو یان چونکه تووانای به ربه ره کانی کردنی راسته وخو یان له گه ل سه رچاوه ی توندوتیژی یانی پیاوان نیه و ته نانه ت له چه ند باریکه وه باوه ریان به به ربه ره کانی نیه، خوبه خو و به شیوه ی ناراسته وخو، به خو لادان له سایه ی نه خو شیه کان دا له خو یان دیفاع ده که ن و به بزواندنی ره حم و به زه یی پیاو ده یانه وئی پاریزراو بن.

له کومه لگای ئیمه ش دا توندوتیژی دژ به ژنان به شیوه ی گشتی و تایبه تی به ریوه ده چی و بی هو نیه که ئه م هه موو نه ریت و ئه فسانانه ی ته حه مول له ئه ده بیاتمان دا جی که وتوو. رینوینی و ئاموژگاریه کان، په روه رده و ئه و په ندانه ی که بو به هیز کردنی تایبه تمه ندی ته حه مول و بیده نگی ژنان به کار ده هیئریت، قوولایی و به رینایی و به رده وام بوونی دیارده ی توندوتیژی له سه رده مانی کونه وه تا ئیستا به یان ده کا. له حالی حازردا ده کری ئامازه به چه ند شیوه یه ک له توندوتیژی که یه کجار زه ق

و به رچاون بکه ین له وانه، توندوتیژی به ناوی ته عه سوبات و غیره تی پیاوانه. ته عه سوب له مانای ووشه دا به هه سستی لایانگری، پشتیوانی، غیره ت، ناسزا و سه ختگرتن ناو ده بریت. به لام ناسزا و سه خت گرتن، له سیمای هه ست پیکراو و پیناسه کراوی ته عه سوبه له کومه لگای نیمه دا. ته عه سوب و هه سستی تاک و قه ومی، به رده وام تایبته به پیاوانی خیل و پیاوانی بنه ماله بووه. نه وان خوینان به رپرسیار به پاراستنی ژنان ده زانن، پاراستنیک که جاروبار به بی پشتیوانی راسته قینه نه نجام ده دری. هه رکه سه و به شیوه ی تایبته به خو، به گویره ی ئاستی ئاگایی و خوینده واری، به رژه وه ندی کومه لایه تی- ئابووری و بیری خوئی نه م ته عه سوبه ده سه پینئی.

هه ست و ته عه سوبی پیاوانه به شیوازی جوړاو جوړ به لام بو یه ک ئامانجه، یانی زال به سه ر تان وپوی ژیانی ژنان دا خوئی نیشان ده دا. پاراستنی نه م دیارده یه به ناو به نرخه یانی ته عه سوب، نه نجامدانی هه رجوره ره فتاریک، سه پاندنی زه وقه شه خسیه کان، له به رچاو نه گرتنی نرخ و مقامی ژن و به گشتی له به رچاو نه گرتنی ته واری شیوه کانی ژیان و سه ربه خوئی ژنان بو پیاوان به ره وا و مه جاز ده زانی. پیاو به پیی به رژه وه ندی خوئی ده توانی ئاراسته ی ژیانی ژن له پیناو پاراستنی نرخه شه خسیه کان و باوه ری خوئی دا بگوری. ناموس، غیره ت، هه ست و باوه ر له کولتووری ئاوا پیاوائیک دا، نه ک به ره فتار و کرداری خودی پیاوان، به لکو به ره فتار و کرداری ژنه کانیان ده که ویتته خه ته ر و یان ده پاریزریت! که وایه ده بی زیاتر به سه ر ره فتار و کرداری ژنان دا زال بن تا هی خوینان. هه رچه نده نه م سه پاندن و به ریوه بردنه ی زه خت و گوشاران، له خوئی دا توندوتیژی کی شاراوه و به زوری بیده نگه، به لام چونکه پیاده کردنی نه م ره وشته به بی مه ییل و بیده نگی و ره زایه تی ژن نه نجام په زیر نیه، پیاو له هه ر ئامرازیک و شیوه یه ک بو حاکم کردنی باوری خوئی که لک وه ر ده گری. به م شیوه یه توندوتیژی توندتر و شیوه ی تازه تر به خوئی وه ده گری. جاروبار توندوتیژی و سولته ی زیاتر له سه ر ژنان به مانای غیره ت و هه سستی توختر و جیگای ته حسینی زیاتری پیاو له قه له م ده دری، چونکه ده نگی هاندانی گشتی له پشت خوئی ده بینئی. ته عه سوبات له زور باره وه به زوری ره نگ و بو ی باوه ر به خوئی وه ده گری، له حالیکدا

که زوربه ی ئە م جوړه پیاوانه خوځیان پابه ندی هیچکام له یاسا و نه ریت و ئە حکام و ده ستووره کان نین و له کرده وه و ژبیانی خوځیان دا هیچ شوینه واریک له باوهر به دی ناکرځی. له وانه یه ئاوا پیاوانیک خوځیان خاوه نی زورترین ته جره به ی دژی ئە خلاقی له ژبیانیان دا بن، یانی پیداگرتن له سه ر هه سته کانیش که له م باره یه وه ته نیا ئامرازیکه بو پاساوکردنی توندوتیژییه کان و حاکمیه تی موته قی پیاوانه، نه ک باوهر به ئوسوول و یاسایه کی تاییه تی.

پیاویک که هیچکام له ئە حکامه کان نازانی و بوشی موهیم نیه، و ئاگای له ته واوی ئە و یاسا و ده ستوورانه هه یه که به قازانجی خوځیه تی، ئە وه ش ده زانی که له چ کات و حاله تیک دا ئیجازه ی کوشتنی ژنه که شی هه یه! به لام له هه ر ته کلیف و قانونیک که ئە رکی تاکه که سی خوځی دیاری ده کا بی خه به ر و بی لایه نه. به هوځی فیرکردن و ته فسیری غه له تی ته واوی یاسا و نرخه کانه که شاهیدی کوشتنی کچانیکی بی تاوانین که که وتوونه ته به ر ده سترژی. ئە مه ش بو دیفاع له هه سته پیاوانه یه، که به شیوه ی کوشتنی سته مدیتویه ک که پیوستی به پشتیوانی یه خوځی نیشان ده دا. کچ ده بیته قوربانی شه رمی پیاوانی بنه ماله، غیره تی باوک و برا خه وشار ده بی، و دیفاع له ناموس واجب ده بی و به رشتنی خوځینی قوربانی دپته دی. به مه رگی کچ ناموسی باوک جاریکی تر زیندوو ده بیته وه. ژبیانی کچ له خوځی دا نرخیکی نیه، به لکوو ئامرازیکه بو پاراستنی نرخه کانی باوک یان براکانه و بوونی ده بی بو پاراستنی و نه بوونی له پیناو زیندوو بوونه وه و دیفاع بی لیبی. چونکه هیشتا له ناو چوونی په رده ی کچیک ته نانه ت به هوځی ده سترژییه وه، له ناو چوونی ته واوی نرخه کان و مافی ئینسانی و شایسته ی ئە وه و له راستی دا چه نده سه خته پاراستنی ئە و نرخ و به هایانه ی که به هه ر بیانوویه ک، به که لک وه رگرتنی نابه جی، نیه تی خراپ و به قه ست و ئە نقه ست ده که ونه به ر ده سترژی. قه تله ناموسییه کان نمونه ی به رچاون له و کرده وه نائینسانیه ی ئە و پیاوانه ی که ئە م روانگه و بیروبوچوونه یان هه یه.

دوو ژنه، شیوه یه کی دیکه ی توندوتیژییه له دژی ژنان که ئە مروکه له کومه لگای ئیمه دا ره ونه قیکی فراوانی هه یه و به زوری به شیوه ی ئیزدواجی کاتی (سیغه) ئە نجام

ده درې. ئيزدواجی کاتی بو به رگرتن به هه له و به لاريد اچوونی کورائیک که تووانای
ئيزدواجی به کجاریان نيه ته بلیغ ده کرې که به هیچ شیوه یه ک بو ته م مه به سته به کار
نه هیئراوه. هه لومه رچی کولتووریی ئیمه ئیجازه ی ئاوا ئيزدواجیک به کچان نادا. که وایه
به زوری ژنانی ته لاق دراو یان بیوه ژن و پیاوانی عایله دار روو له م ئيزدواجه ده که ن.
ئيزدواجی دووهه م ته ساسی ژیانی بنه ماله یی تیک ده دا و به وپه ری بیره حمی و
ناعادلنه له گه ل عیژه تی نه فس و مقام و سلامه تی ده روونی ژن ره فتار ده کرې. ژنیک
که جیگا و به رژه وه ندی خو ی له ژیانی هاوسه ری دا له ده ست ده دا، له گه ل قه یرانی
ده روونی به ره وروو ده بی. هه ست به دلنیایی ناکا، متمانه به خو ی له ده ست ده دا و به
هاتنی که سیکی تر، ئارامی و به لینی ژیانی هاوبه ش له رزوک ده بی. پیشیلکردنی
سنووری که سایه تی ژنان له ئيزدواجی دووهه م دا، توندترین و بالترین سووکایه تی
توندوتیژی ده روونی یه دژ به ژنان که به زوری ته نوعی توندوتیژی یه فیزیکیه کانیشی
به دواوه یه. له و بنه مالانه ی دا که کیشه و ئاژاوه ی ته وتویان تیدایه، به رده وام هه ره شه
و سووکایه تی، لیدان و سه رکوت، توران و ته لاقدانی تیدایه. ته وه یکه زوربه ی ژنان
نیازمه ندی پشتیوانین و له مه زیقه دان، له به ر ته م راستیه سه لمیندراوه یه که ته وانیش
له ئاکامی زیانبار و نابه سامانی ته م ئيزدواجانه، پاریزراو نین و له باری عورفی و
کومه لایه تیشه وه ده که ونه به ر سه رکونه و شکانی که سایه تی کومه لایه تی.

له راستی دا ته م ژنانه به هو ی نه بونی پشتیوانی پیویستی ده وله تی که به پیی
یاسا له ته ستوی ده وله ت و دامه زراوه کومه لایه تیه کانه، ناچارن په نا بو ژیر چه تری
پشتیوانی تیک شکینه ر و بی متمانه به رن که له لایه ن پیاوانی ژن داره وه بو یان دابین
کراوه. توندوتیژی دوولایه نه دژ به هه ر دووک ژنه که به تایبه تی له باری ده روونیه وه
به ریوه ده چ ی و هیچکام له ژنه کان، هه ست به خاوه ن که سایه تی ریژدار، ته منیه ت و
ره زایه تی پیویست ناکه ن. هه لبه ت چه ند هاوسه ریش به جوریک توندوتیژی جانبی به
حیساب دی که به جیکه وتن و قانونی بوونی توندتر ده بی. شیوه یه کی تری توندوتیژی
له دژی ژنان، ئيزدواجی زوره ملی، به هه دیه دانی کچان وه ک خوینبایی، کرین و فروشتن
و سوئیستفاده له کچان له لایان بانده کانی فه ساده وه که دیسانه که به هو ی ئابووری

کومه لایه تی تایبه ته وه له حالی زیاد بوون دایه. ئیزدواجی زوره ملی ته وه یه که به له دایک بوونی کچ ماره ی ده که ن و کچان ناتوانن سه ریچی بکه ن مه گه ر ته وه یکه کور یان پیاوه که ده سستی لی هه لبرگیت. خوینبایی هه دیه یه که کاتیک که قه تللیک له ئیوان دوو بنه ماله یان عه شیره دا روو ده دا و کچیک ده درئی به بنه ماله ی کوژراوه که و چونیان پی خوش بی ره فتاری له گه ل ده که ن.

یه کیک له و توندوتیژیه شاراوه و بیده نگانه به لام سه خت و توند که جسم و روحی ژنان پیشیل ده کا و ده یچه وسینیتته وه، توندوتیژی نائینسانیی جنسته. راپورتی کومیسیونی مافی مروث له سالی ۱۹۹۳ بریتیه له م راستیه که له ۴۰۰ فقه ره توندوتیژی دژ به ژنان ۲۰۰ ی مه رگی به دواوه بووه و ئاماریک که «اف بی ئای» له ئامریکا بلاوی کرده ته وه ۶۸۳ فقه ره توندوتیژی و ده ستریزی جنسی رووی داوه. توندوتیژی جنسی له ئیران ته گه ر ئاماریکی ده قیقی نیه، به لام هه والی لاپه ره ی رووداوه کانی روژنامه کان، رفاندن و ته جاوز به مندالانی کچ و ژنان، له داوختنی کچانی هه لهاتوو که به زوری له شه وه ی یه که می هه لهاتن دا دهکه ونه به ر ده ستریزی جنسی نیشاده ری توند و به رینی ته م توندوتیژی یه له کومه لگای ئیمه دا. بیجگه له مه ش توندوتیژی بنه ماله ش هه مه لایه نه و جیگای سه رنجه. ئاکامیک که له به ریوه چوونی توندوتیژی جنسی بنه ماله دژ به ژنان روو ده دا، راده گه یه نیت که هه ر ژنیک لانیکه م یه ک ته جره به ی له م باره یه وه هه یه، ته جره به یه ک که هیچکاتیک به یان ناکری و یان به یانکردنی زور سه خته. زالبوونی باوه ری په یه وی کردنی ژن له پیاو، شه رم له به یانکردنی گیروگرفتی جنسی، هوکاری فکری و کومه لایه تی و قانونی بوته هووی به رده وامی و توند بوونه وه ی ته م توندوتیژیه. له ئاکامی ته م بارودوخه دا پیوه ندی جنسی بو زوربه ی ژنان بوته موته که یه کی به رده وام. پیاوان به پیک هینانی ترس و خوف، به سه ر پیوه ندی جنسی ژنان دا زال بوون و به پشت ته ستووری قانون نه دانی نه فه قه به ژن ته گه ر گویرایه ل نه بن، پیاوان په ره به توندوتیژی و پیوه ندی زوره ملی جنسی خوینان ده ده ن، له حالیک دا که پیوه ندی زوره ملی جنسی له روانگه ی قانونیه وه به ده ستریزی جنسی داده نریت. ته م توندوتیژیه له بابته ت پیاوانیک که موشکله ی

ده روونیی جنسی یان هه یه و که متر ئاماده ن بچنه لای دوکتوری ده رون ناس و ده رمان به کار به هیئنن، زیاتر توندتر و کونترۆل هه لئه گرتنه دژ به ژنان. ئە م توندوتیژی به زۆری به هۆی بیده نگی ئازارده ری ژنان، بۆ پاراستنی ئابروو، خوشبه ختی روواله تی ده سه پیندری و له ئاکام دا کاریگه ریی ده روونی ئە م ته حه موله ده بیته هۆی تیچکچوونی باری ده روونی و به تایبه تی خه مۆکی ژنان.

توندوتیژی جنسی بنه ماله له سه ر ژنان له کۆمه لگای ئیمه دا به هیزه و به هۆی تایبه تی و شه خسی له قه له م دانی، له بیده نگی و درۆینه ی ده روونی ژنان دا ته حه مول ده کری. زۆربه ی ئە و ته لاقانه ی که به خواستی ژنان ئە نجام ده دری، هۆی گه یشتنی ژن به حاله تی که که چیتر توانای ته حه مولی پیوه ندی زۆره ملی جنسی پیاوه که ی نیه و له ئاوا حاله تییک دا زۆربه ی ژنان راسته وخۆ هۆی ته لاق سه ندنیان به یان ناکه ن. چونکه ته نانه ت ئە گه ر له روانگه ی قانونه وه خه وتنی نابه جی و زۆره ملی هۆیه کی په سه ند بی، هیشتا له روانگه ی عورفیه وه، به لگه یه کی باش و جیگای په سه ند نیه له لایان ژنه وه بۆ ته لاق وه رگرتن.

له پال ئە مانه دا، ده بی ئاماژه به ره فتار و یاسا کومه لایه تیه کانی سه باره ت به ژن بکری. بۆ نمونه مافی بریار دان له بابته مندال له بار بردن به ده ست پیاوه و ده بی به نووسراوه رایگه یه ندریت. ژن ئیجازه ی نیه بۆ مندال بوون یان له باربردن به بی ئیجازه ی پیاوه که ی بریار بدا. ژنان مافی که لک وه رگرتن له عه مه لیاتی به رگری یان نیه. له گه ل ئە وه دا ژنان ده بی ئاماده یی جسمی و روحیان بۆ حامیله بوون هه بی، به ئام به زۆری پیاوان له بابته چۆنیه تی و کاتی حامیله بوونی ژن بریار ده ده ن و ته نانه ت ژنانی خۆیان ناچار به مندال به دنیا هیئانی به رده وام ده که ن.

ئه رکی ته واوی ئورگانه کان و راگه یه نه ره گشتیه کان ده بی مه حکووم کردن و نه فی کردنی توندوتیژی بی له هه ر شکل و شیوه یه ک دا و ئامانجیان و کاریان یارمه تی دان به خه باتی ژنان بی بۆ سه رکه وتن به سه ر خۆف و ترس و بۆ پیکهاتنی ووره و غیره ت بۆ رزگار بوون له ته وقی توندوتیژی.

که وایه کاتی ئە وه هاتوو که ئیمه ی ژنان بۆ رزگاری خۆمان و شان به شانی

پياوانى ئازادىخواز بۆ سبە ي رۆژى كچە كانمان بۆ بنيادنانى كۆمە لگايە كى دوور له
توندوتىژى خە بات بکه يين.

